

בית משפט השלום בראשון לציון

ה"ת 31185-03-19 מדינת ישראל – צח"מ שפלה נ' א.ב. איתם בע"מ

לפני:

כבוד השופט גיא אבנון

המבקשת:

מדינת ישראל - משטרת ישראל צח"מ שפלה

נגד

המשיבה:

א.ב. איתם בע"מ - ח"פ 513770032

בשם המבקשת:

רס"מ איתן אנקרי

בשם המשיבה:

עו"ד ד"ר איתן פינקלשטיין ועו"ד מני קרימלובסקי

החלטה

משטרת ישראל תפסה נכס שערכו פוחת (משאית). בית המשפט נעתר לבקשת המשטרה והורה על מכירת הנכס על ידי המדינה, על מנת לשמר את ערכו למטרת חילוט. משטרת ישראל לא קיימה את החלטת בית המשפט ולא ביצעה פעולה כלשהי לצורך מכירת הנכס, שערכו פחת בינתיים, והוא מצוי לכאורה מתחת לשווי השעבוד המובטח של צד שלישי בנכס. המשטרה עותרת להאריך את תקופת החזקת הנכס, ואילו בעליו עותר להשיבו ללא תנאים. זוהי בתמצית המחלוקת שלפניי.

רקע

1. המבקשת – צוות חקירה מיוחד במרחב שפלה של משטרת ישראל בשילוב תביעות משטרת ישראל – מדור הגנת הסביבה (להלן: המבקשת או המדינה), מנהלת חקירה רבת מעורבים וחשודים בחשד לביצוע עבירות לכולך והשלכת פסולת בניגוד לחוק שמירת הנקיון, תשמ"ד-1994, מטרד לציבור בניגוד לסעיף 215 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 ועבירות נוספות. במסגרת החקירה נתפסו ביום 4.3.19 כ- 40 כלי רכב וכלי עבודה, זאת בהתאם לצווים שהוצאו כדין.

2. ביום 13.3.19 פנתה המשיבה (להלן: החברה) בבקשה להשבת תפוסים: שתי משאיות. לענייננו רלוונטית משאית מסוג וולבו ל"ז 6382731 בצירוף עגלה ל"ז 9849476 (להלן:

בית משפט השלום בראשון לציון

ה"ת 31185-03-19 מדינת ישראל – צח"מ שפלה נ' א.ב. איתם בע"מ

המשאית). ביום 25.3.19 התקיים דיון בבקשה, אשר בסיומו הגיעו החברה והמבקשת להסכמות שקיבלו תוקף של החלטה באשר לתנאים להשבת המשאית לידי החברה (תנאים מקובלים בפסיקה לצורך אפשרות חילוט בעתיד: איסור דיספוזיציה, חתימה על התחייבות עצמית להשבת המשאית למבקשת בכפוף לדרישה, עריכת ביטוח מקיף בו תשמש המדינה מוטב ראשון, רישום שעבוד לטובת המדינה ברשם המשכונות ועיקול לטובתה במשרד הרישוי, הפקדת ערובה במזומן להבטחת ירידת ערכה של המשאית).

3. ביום 17.6.19 פנתה החברה בבקשה חדשה, על רקע שינוי נסיבות. לטענתה, בשל קשיי נזילות לא עלה בידה להעמיד את הערובה שנדרשה לשחרור המשאית. מכאן, לנוכח העובדה שהמשאית משועבדת לבנק כנגד הלוואה, עתרה להשיב לה את המשאית על מנת שתמכור אותה, תחזיר לבנק את יתרת הלוואה ותפקיד את ההפרש בחשבון משטרת ישראל חלף המשאית. המבקשת הצטרפה לבקשה למכור את המשאית, אך עתרה לעשות זאת בעצמה, כך שהמחלוקת בין הצדדים, נכון לאותה עת, התמקדה בשאלה מי הגורם שימכור בפועל את המשאית.

4. בהחלטה מיום 12.8.19 (להלן: ההחלטה) קבעתי כי נוכח העובדה שאף צד לא התחייב למחיר (מינימום) בו יוכל למכור את המשאית, הרי שחלה ברירת המחדל לפיה המדינה היא שזכאית למכור את המשאית במכרז שינוהל על ידי משטרת ישראל בהתאם להנחיות יחידת החילוט באפוטרופוס הכללי (הרוצה להרחיב – נימוקים בהחלטה). משכך, הוריתי למדינה למכור את המשאית. בצד זאת, על מנת לאפשר לשני הצדדים לשקול פעם נוספת את עמדתם, עיכבתי את המכירה למשך שבוע במסגרתו התרתי לחברה להודיע את סכום המינימום בו היא מתחייבת למכור את המשאית, כשתוך 3 ימים נוספים היה על המדינה להודיע האם במצב דברים זה היא מעדיפה למכור את המשאית בעצמה, שמה תבכר לאפשר לחברה למכור אותה (סעיף 26(א) בשילוב סעיף 15 להחלטה).

בחלוף המועד הוריתי ביום 25.8.19 (בהחלטה שניתנה "בפתקית" ע"ג ההחלטה) כדלקמן: "משאית א' (המשאית – ג"א): פקעה התקופה להודעה מאת המבקשת (החברה – ג"א) (סעיפים 15 + 26), ומשכך המדינה רשאית למכור את המשאית כאמור בהחלטה" (להלן: ההחלטה המשלימה). ההחלטה וההחלטה המשלימה יכוננו בצוותא: ההחלטות הקודמות).

בית משפט השלום בראשון לציון

ה"ת 31185-03-19 מדינת ישראל – צח"מ שפלה נ' א.ב. איתם בע"מ

5. ביום 5.11.19 פנתה המבקשת בבקשה להאריך את תקופת החזקת המשאית עד לתום ההליכים המשפטיים (סעיף 10 לבקשה – לא סביר בטרם הוגש כתב אישום. אין עדיין "הליכים"). בבקשתה לא ציינה המבקשת האם המשאית נמכרה, ומשכך הוריתי לה למסור עדכון. בהודעה מיום 10.11.19 טענה המבקשת: (א) כי בהחלטות הקודמות לא ננקב מועד יעד להשלמת מכירת המשאית, (ב) כי ההחלטות הועברו "ליישום הגורמים הרלוונטיים במשטרת ישראל האמונים על ביצוע ההחלטה (ההחלטות)", (ג) כי "ההליכים עצמם מנוהלים בהתאם לנוהלי המכירה במשטרה".

6. בתגובה מיום 17.11.19 עתרה החברה להורות לה להשיב לה לאלתר את המשאית. לטענת החברה, המשאית נרכשה בכספי הלוואה בגינה נדרשת החברה להחזיר לבנק מדי חודש סך של 11,000 ₪. המשאית התפוסה היא רכושה היחיד של החברה, ובהיעדרה אין לה אפשרות לייצר הכנסות, מה שהוביל להפסקת פעילותה. החברה קיבלה הצעת מחיר למכור את המשאית כנגד סך של 320,000 ₪, אך הצעה זו הותנתה בבדיקת המשאית, וממילא בינתיים ניתנה ההחלטה המשלימה למכירת המשאית על ידי המדינה.

החברה הסתמכה, לטענתה, על החלטות בית המשפט לפיהן המדינה תמכור את המשאית, ולפיכך הימנעות המבקשת מקיום ההחלטות הביא להגדלת חוב החברה לבנק, והוא עומד כיום על סך של 342,000 ₪. המשמעות היא שעתה חוב החברה לבנק עולה, לשיטת החברה, על שווי המשאית במכירה. משכך אין עוד תועלת במכירת המשאית, והדרך היחידה לכסות את חובות החברה בגין רכישת המשאית היא להשיב את המשאית לידי החברה, על מנת שתשכיר אותה ותשתמש בכספי ההשכרה לכיסוי חובותיה והנזקים שנגרמו לה כתוצאה מתפיסת המשאית.

יתרה מכך, המשאית תפוסה מאז חודש מרץ 2019, משמע המדינה איחרה מאד בבקשה להארכת תקופת התפיסה, בין אם זו הייתה מתבקשת להמשך החזקת המשאית עצמה, בין אם דובר על המשך החזקת כספי המכירה (לאחר שמרביתם היו מועברים לבנק לכיסוי הלוואה).

בית משפט השלום בראשון לציון

ה"ת 19-03-31185 מדינת ישראל – צח"מ שפלה נ' א.ב. איתם בע"מ

עיקר טענות הצדדים בדיון

7. בהמשך לתגובת החברה קבעתי דיון דחוף בבקשה ליום 19.11.19. במהלך הדיון התברר כי המבקשת לא ביצעה פעולה אופרטיבית כלשהי ליישום החלטות בית המשפט שהורו על מכירת המשאית, זאת פרט לעצם העברת ההחלטה לעיונה של הפרקליטות המלווה את החקירה ושל יחידת החילוט (פרוטוקול עמוד 8 שורות 20-21). כשהקשיתי וביקשתי לברר מדוע במצב דברים זה, עת משטרת ישראל לא טרחה לקיים את החלטות בית המשפט והביאה בהתנהלותה לירידה נוספת של ערך המשאית, על בית המשפט להיעתר לבקשתה ולהורות על הארכת תקופת התפיסה, נעניתי כי "להבנתי כחוקר במשטרת ישראל אין מחדל, מאחר שהחקירה לא הסתיימה, ומשיסתיים הליך החקירה תתבצע (צ"ל תתקבל – ג"א) ההחלטה האם להגיש כתב אישום והאם לחלט ולמכור את האוטו" (פרוטוקול עמוד 8 שורות 22-25).

8. ב"כ החברה חזר על טיעוניו הכתובים והגיש מסמכים: (-) מכתב מיום 15.9.19 מאת הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (לעיל ולהלן: הבנק) הממוען למבקשת, לפיו המשאית שועבדה כדין לטובת הבנק להבטחת אשראי ושירותים בנקאיים שסכומם נכון למועד הוצאת המכתב עמד על סך של 342,000 ₪. למכתב צורף העתק רישיון המשאית בו צוין דבר השעבוד, וכן העתק רישום משכון ברשם החברות. (-) הצעה של חברה בשם י. ע. ברוש הובלה בע"מ לרכוש את המשאית בכפוף לבדיקה במחיר של 320,000 ₪ בתוספת מע"מ. לטענת החברה, בשל חוסר יכולת להחזיר את ההלוואה גדל בינתיים החוב לבנק בשיעור של כ- 22,000 ₪ נוספים. ב"כ החברה הוסיף וטען כי יש להתייחס להצעת הרכישה "נטו" ללא סכום המע"מ, אותו יש להעביר ממילא לידי רשויות המס.

דיון

9. החלטות בית משפט יש לקיים – זו נקודת המוצא, וארשה לעצמי להקדים את המאוחר, זו גם נקודת הסיום. במסגרת ההחלטה קיבלתי את עמדת המדינה והוריתי לה למכור את המשאית. לאחר שהחברה לא הודיעה על סכום מינימום בו תתחייב למכור את המשאית, הוריתי בהחלטה המשלימה כי "המדינה רשאית למכור את המשאית כאמור בהחלטה". אמנם,

בית משפט השלום בראשון לציון

ה"ת 19-03-31185 מדינת ישראל – צח"מ שפלה נ' א.ב. איתם בע"מ

ניסוח ההוראה כלל את המילה רשאית, ואולם ההפנייה להחלטה הייתה ברורה, ושם הוריתי למדינה למכור את המשאית בלשון שאיננה ניתנת לפרשנות.

10. אינני מקבל את טענת המבקשת לפיה אי נקיבת מועד סופי בהחלטה למכירת המשאית, משמעה כי המבקשת רשאית להשתהות ככל שתחפוץ. ההחלטה למכור את המשאית התקבלה בהתאם לבקשה (דאז) של שני הצדדים, לאחר שלא עלה בידי החברה להעמיד את סכום הערבון הנדרש לשחרור המשאית (ערבון שמטרתו לשפות את המדינה בגין מרכיב ירידת ערך המשאית). מטרת מכירת המשאית – להשיא את שווייה, קרי, לעצור את ירידת ערכה. גם מכאן ברורה החובה לפעול בדחיפות ליישום ההחלטה תוך מכירת המשאית בהקדם האפשרי.

11. זאת ועוד: מלכתחילה עתרה החברה לאפשר לה למכור את המשאית בעצמה, תוך הפקדת התמורה (בניכוי החוב המשוועבד לבנק) בחשבון הנאמנות של המבקשת. המדינה היא שעמדה על זכותה לבצע בעצמה את מכירת המשאית, ומשבקשתה התקבלה היה עליה ליישמה לאלתר. אני דוחה בשתי ידיים את הניסיון לפרש את החלטות בית המשפט, כאילו ניתן למדינה שיקול דעת האם למכור את המשאית או באשר לעיתוי המכירה. ההחלטות היו בגדר צו שהורה למבקשת למכור את המשאית, ולא לתר (בתנאי המכרז המשטרתי). המבקשת התרשלה, פעלה (בחוסר מעש) בניגוד לצו בית המשפט ותוך התעלמות מחובתה לשמר ולהבטיח את ערך הנכס התפוס.

12. הפרקטיקה הנוהגת היא כי הליכי המכירה (במכרז משטרתי) מתבצעים באופן מהיר, כיאה למטרה לשמור נמכרים הנכסים – הפסקת ירידת ערכם. אין מדובר בהליך נדיר הדורש היערכות מיוחדת של משטרת ישראל, אלא בפעילות שמשטרת ישראל אמונה עליה מזה שנים רבות ושאותה היא מבצעת במיומנות. לשם הדוגמא בלבד, בימים אלה ממש פנתה משטרת ישראל לבית משפט זה (בשני הליכים שונים המתנהלים בפניי: ה"ת 19-07-60234, ה"ת 19-06-34572) בבקשות להתיר מכירת כלי רכב ושייט תפוסים.

13. אילו התרשמתי כי המדינה פעלה בחריצות ליישום ההחלטה, אך טרם הספיקה למכור את המשאית בשל עיכובים לגיטימיים, ניכר כי הייתי מתיר לה להתקדם בתהליך המכירה, ובלבד שיושלם בפרק זמן סביר. מנגד, שעה שהתברר כי המדינה לא עשתה דבר על מנת למכור את המשאית (העברת העתק ההחלטה לפרקליטות וליחידת החילוט איננה פעולה), לא קיימת עוד

בית משפט השלום בראשון לציון

ה"ת 19-03-31185 מדינת ישראל – צח"מ שפלה נ' א.ב. איתם בע"מ

הצדקה לאפשר לה להחזיק את המשאית, ואף לא למתן ארכה לצורך מכירתה של המשאית (ולמען הסר ספק, המדינה כלל לא עתרה למתן ארכה לשם כך. הבקשה (בכתב ובדיון) נגעה אך להארכת תקופת התפיסה).

14. כתוצאה מ"גרירת הרגליים" שנקטה המבקשת, נגרם נזק ממוני לשני הצדדים, הן לקופת החילוט והן לחברה. אסביר: ראשית, חלוף הזמן (3 חודשים) הביא לירידת ערך המשאית. שנית, בפרק זמן זה גדל חובה של החברה לבנק (בגין ההלוואה לרכישת המשאית). החוב מובטח בשעבוד, והמשמעות היא כי חלקו של הבנק בשווי המשאית גדל, באופן שמקטין את חלקה של המדינה. לא למותר להזכיר כי אנו מצויים בשלב החקירה, חזקת החפות עודנה עומדת לחברה, וכך גם זכותה בקניינה – המשאית. מכאן שהתנהלותה של המדינה הסבה לכאורה נזק כספי מוחשי לא רק לקופת החילוט כי אם גם לחברה עצמה.

15. נשאלת השאלה מהו הסעד הראוי. לטענת החברה, גובה החוב המובטח בשעבוד עולה על שווי המשאית. ככל שכך הדבר אזי ברי כי אין הצדקה כלשהי לאפשר למבקשת למכור את המשאית, ויותר מכך, אין הצדקה לאפשר המשך החזקת המשאית עת ממילא לא תוכל להיפרע ממנה בתום ההליך. באף שלב לא נקבה המבקשת במחיר בו תוכל למכור את המשאית, לא בכתבי הטענות, לא בדיון שהתקיים עובר למתן ההחלטה למכור את המשאית, ולא בדיון שהתקיים עתה. בהתאם לא העלתה המבקשת טענה כלשהי לסתור את טענת החברה לפיה גובה החוב המובטח בשעבוד עולה על שווי המשאית למכירה.

החברה ביקשה לקבל לידיה את המשאית, כדי להשכירה באופן שיאפשר לה להשתמש בדמי השכירות על מנת להקטין את גובה חוב ההלוואה לבנק באמצעות דמי השכירות שיתקבלו עבור המשאית. בנסיבות העניין הבקשה לגיטימית.

תוצאה

16. מצאתי לקבל את בקשת החברה, אך באופן מסויג לעת הנוכחית, כפי שיובהר להלן:

בית משפט השלום בראשון לציון

ה"ת 31185-03-19 מדינת ישראל – צח"מ שפלה נ' א.ב. איתם בע"מ

א. החברה תגיש עד יום 26.11.19 עדכון בדבר יתרת ההלוואה המשועבדת לבנק. בהתאם תודיע המבקשת עד יום 1.12.19 האם היא מקבלת את טענת החברה, לפיה יתרת ההלוואה עולה על שווי המשאית. ככל שכך הדבר יבוטל צו התפיסה והמשאית תוחזר לחברה ללא תנאי.

ב. ככל שהמבקשת תסבור כי יתרת ההלוואה נופלת משווי המשאית ישלימו הצדדים את טענותיהם לעניין הצורך בהמשך התפיסה ויגישו מסמכים וחומרי חקירה (האחרונים ייסרקו לתיק בית המשפט באופן חסוי – לעיון בית המשפט בלבד). על רקע הממצאים בדבר מחדלי המבקשת והטענה כי ממילא אין תוחלת להמשך התפיסה, לא התקיים דיון בעניין זה. הצדדים אף יודיעו האם הם מבקשים השלמת טיעון, שאז ייקבע מועד לדיון. בכל מקרה מובהר כבר עתה, שגם אם אתרשם כי יש צורך בהמשך תפיסה רישומית וכי שווי המשאית עולה על יתרת ההלוואה, הרי שלאור התנהלות המבקשת לא אחייב את החברה בהפקדת ערובה במזומן לצורך שחרור המשאית, ואקבע לשם כך תנאים פחות מכבידים.

ג. הואיל וממילא המשאית לא תוחזר לחברה לפני 1.12.19, אין צורך בעיכוב ביצוע ויש למבקשת פרק זמן סביר על מנת להגיש ערר, ככל שתמצא לנכון.

ניתנה היום, כ"ד חשוון תש"פ, 22 נובמבר 2019, בהיעדר הצדדים, ותישלח אליהם.

גיא אבנון, שופט